

Zondag 21 februari 2021, eerste van de 40- dagen en bij de (her-) bevestiging van ambtsdragers, als gelezen is uit Genesis 9: 8 – 17 en Marcus 1: 12 – 15

Gemeente van Christus,

Jezus is in de woestijn. Hij is daar met zichzelf alleen, van God en mensen verlaten, en met de duivel op zijn hielen. Hij moet er overdag en 's nachts zijn beproevingen ondergaan, zoals wij allemaal de onze moeten overwinnen.

We lezen dit verhaal ieder jaar aan het begin van de 40-dagentijd. Elk jaar uit een ander evangelie: Lucas, Mattheüs en dit jaar dus uit Marcus, het evangelie dat met zoveel haast vertelt en dat geen woord teveel telt.

We lezen bij Marcus niet uitgebreid, zoals bij de andere twee, over hoe het op de proef stellen door satan precies verloopt.

En dat geeft ons de ruimte, zo kunnen wij ons er zelf iets meer bij proberen voor te stellen en zoeken welke gevoelens door het verhaal in ons worden opgeroepen in deze bijzondere 40-dagentijd. De tweede in tijden-van-corona.

Tegelijkertijd vond Marcus het wél noodzakelijk om deze woestijnervaring van beproeving van Jezus aan het begin van zijn evangelie te vertellen. Jezus wordt door Marcus met veel vaart gepresenteerd, want het is tijd: Gods nieuwe wereld staat op aanbreken. Er is bij hem geen sprake van een bijzonder geboorteverhaal of van een kindertijd van Jezus. Maar wel van de doop in de rivier, en in de paar verzen die we lazen van de verzoeking in de woestijn. Dat maakt dat we er toch straks wel iets van moeten zeggen. Want kennelijk kan Jezus niet beginnen aan Gods nieuwe wereld zónder deze woestijnervaring.

“ Wat een plek! ” luidt het thema vandaag, en ja: de woestijn ís een plek van betekenis.

Het is een plaats waar mensen zich kunnen terugtrekken, zoals Jezus doet, en het een plaats waar mensen doorhéeen trekken.

De woestijn is een schrale plek.
Het is niet dat er helemaal géén leven is, er groeit hier en daar wel wat, en er is een enkele oase, en soms zijn er verborgen bronnen om mens en dier te drinken.

Maar veel is het niet, het is er in alle opzichten schraal en je moet wel over overgeleverde kennis en aangeleerde vaardigheden beschikken om er in leven te blijven. Het kan er onherbergzaam zijn en de elementen kunnen je teisteren. “ Leven ” wordt er teruggebracht tot “ overleven ”. En je kúnt in de woestijn wel overleven maar eigenlijk alleen door je in hoge mate aan te passen.

De woestijn is in de Bijbel ook de plek waar het volk van God veertig jaar doorheen trekt. Bevrijd uit het land van angst en onvrijheid, uit Egypte, is het onderweg naar het beloofde land, om daar met God de Bevrijder in vrijheid te leven. De woestijn is dan de plaats waar onderweg geleerd wordt. Een leerweg om met déze God te leven. Het volk ontvangt daartoe in de woestijn van God de tien leefregels. En beproevingen maken deel uit van het leerproces.

Mozes vlucht naar de woestijn, als hij in Egypte niet meer veilig is, en vindt er toevlucht en een bestaan als herder. Totdat God zich aan hem bekend maakt bij een brandende struik als: “ Ik zal er zijn “ , en hem roept tot zijn ware bestemming: het uit- en door-leiden van zijn volk gedurende die veertig jaren.

Ook de profeet Elia trekt veertig dagen door de woestijn voor hij uiteindelijk bij de berg Horeb de Eeuwige ontmoet.

De woestijn is daarmee niet enkel een plek op de kaart.

Wij voelen wel aan dat woestijn overál is, waar het leven schraal is geworden. Waar “ leven “ gereduceerd dreigt te worden tot “ overleven ” . En véél, zo niet alles, afhangt van ons vermogen tot aanpassing.

Darwin zei het al met zijn “ survival of the fittest ” : degene die zich het beste aanpast (to fit) aan de omstandigheden overleeft .

En je bet-over- grootouders van generaties her wisten dat ook al zonder hem.

Woestijn is als je eenzaam bent, als de dagen en nachten zich als leeg aan je voordoen, als je depressief raakt en geen uitkomst ziet, als angst voor ziekte of voor andere mensen je teistert, als je te lang onaangeraakt bent, als je moe bent, corona- moe of moe van de strijd tegen corona, of van het eindeloos herhalen van steeds dezelfde boodschap, als je je medestudenten en docenten nog nooit in levende lijve hebt ontmoet, als alles waar je naar uitkijkt steeds maar weer niet door kan gaan en je niet weet waar je je op kunt verheugen, als je verkering zou willen maar je niemand ontmoet, omdat er geen feestjes meer zijn, als je niet mee kunt doen aan de verkiezingen, dat feest van de democratie, en woestijn is overal waar ons bestaan nog meer is verschaald.

Woestijn is dat wanhopige spandoek in onze wijk dat met grote letters vraagt om een andere definitie van het begrip pandemie... en mijn even wanhopige reactie onder het voorbij gaan: hoe dan?

Woestijn is dat alles wat van betekenis voor je is er niet meer is zoals voorheen. De wereld verandert, je omgang met de mensen verandert, en misschien verandert ook je geloof. Want wat moet je nog geloven, en waar kun je nog van op aan? Alle vaste waarden glippen als zand door je vingers.

Dat allemaal is woestijn, en ín de woestijn leven de wilde dieren, vertelt Marcus, en leef je te midden van hen. Hij noemt de wilde dieren als enige van de evangelisten en dus zijn ze belangrijk, hij knoeit immers niet met woorden.

Want ieder mens worstelt met het wilde wat er in hem of haar huist, omspookt en woelt of waaraan door anderen wordt geappelleerd en getrokken, met wat wordt opgepookt, en ieder mens moet om leren gaan met deze “demonen.” En Jezus worstelt met de zijne, met – zoals de andere twee evangelisten ons aanreiken – de eeuwige verzoeking van de macht. De verleiding om met behulp van goddelijke kracht zowel wereldlijk als religieus naar de macht te grijpen en zijn ziel aan de duivel te verkopen. Maar Jezus is nu juist onder ons en één van ons geworden om de weg van de menselijkheid te gaan. Met déze God, Vader, weerloos te leven, zónder “hogere macht”. Een mens te zijn op aarde.

Zo is Hij waar wij allemaal zijn, tussen de wilde dieren, om te weten wat er in hem huist en wat hem lokt, om ze te “temmen”, tot bedaren te brengen, te stillen in hem en om hem, en dan zijn bestemming te vinden.

Het kan, juist nu er voor ons zoveel ruimte is, om ons in te leven en te verplaatsen in die schraalte van de woestijn, in dat vechten met wat in je om gaat en wat er aan je trekt, goed zijn om te ontdekken *hoe* Jezus dat doet.

Hij doet dat door niet te “vluchten” of zijn kop in het zand te steken, maar door te blijven, veertig dagen en nachten. Door vol te houden, de volle tijd.

En door in alles te vertrouwen op God, die er voor ons is, zoals Hij beloofd heeft, en zoals zijn Naam luidt, juist als ons leven “woestijnachtig” voor ons is. Zo lezen we bij Marcus dat in die woestijn ook engelen wonen die Jezus “dienen”, “diakenen”, daar heb je dat woord weer, en die voor hem zorgen en zo midden in de wildernis van het bestaan God zelf present stellen. Zo laat “Ik zal er zijn” zich soms aan ons kennen door wie er voor ons zijn.

En tenslotte door in dit alles terug te vallen op wie hem draagt,
niet de duivel, maar God.

Juist in de schraalte van de tijd, als je je weerloos voelt, verloren en verlaten,
als je ziek bent, pijn hebt, als je de grip kwijt raakt, onder druk staat, kaalslag
ervaart, als je verliest, als je bestaan verstilt, versobert, en je wordt
teruggeworpen op jezelf dan kún je een enorme bron van kracht ontdekken.

Als je in de woestijn terugvalt op wat je draagt, op wie je draagt.

In geloof belijden wij dan: niet de duivel, met de wilde dieren,
maar God, met zijn engelen. In zijn grote trouw.

Zo ontvangen wij als gemeente midden in de schraalte die deze tijd ook voor
het kerkelijk leven betekent in Karin dankbaar in ons midden een engel van een
vrouw die onze gemeente wil helpen met “ diakenen “.

Die de andere drie wil helpen middels grote en kleine bedragen en met mooie
gebaren en goede woorden in onze wereld God - “ Ik zal er voor je zijn “
present stellen. En die als het leven “ woestijnachtig “ is voor mensen er voor
hen wil zijn, zoals volgens de zeven werken van barmhartigheid.

En we zijn dankbaar voor de dragende krachten van Bart en Jaap, die de niet
vanzelfsprekende keuze hebben gemaakt, onze gemeente nog een termijn te
dienen in het ambt van ouderling en die zo onder ons iets zichtbaar maken van
de trouw van God zelf.

Woestijn is tenslotte, ik zei het al aan het begin van de preek, de plaats waar
mensen doorhéén trekken. Zoals eens Mozes, die er uit geroepen werd; zoals
het volk van God, dat er leerde met zijn Bevrijder te leven alvorens het
beloofde land binnen te gaan; zoals Elia die er doorheen moest om God te
kunnen ontmoeten, en zoals Jezus, voordat Hij het evangelie van God kon gaan
verkondigen en de demonen bij anderen kon herkennen en verdrijven.

Woestijn is de plek waar je doorhéén trekt.
Je komt er altijd weer uit. Maar altijd anders.

Daar mogen ook wij vandaag op vertrouwen: we kómen hier doorheen!
Als wij volhouden, de volle tijd. Weten van aanpassen. En op de bron van onze
terugvallen en vertrouwen: de grote trouw van God. Met zijn engelen zal Hij zal
ons erdoorheen dragen. Amen.